

задоволення важливих психічних потреб дитини[2]. В результаті постійного відчуття деприваційного синдрому відбувається зниження вітальності, рівня психосоціальної збалансованості дитини і відповідно щнижується рівень стресостійкості.

Ця ситуація погіршується тим, що діти починають знижувати таку важливу для розвитку їх особистості комунікативну активність, емоційний світ такої дитини є фрагментарним, спостерігається астено-невротичний синдром та прояви депресивних розладів. Т. Бессонова пояснює статус соціальної безпритульності факторами впливу неблагополучної сім'ї на дитину та реагуванням дитини на неблагополучність як на фактор стресу [1]. Водночас дослідники одностайні в тому, що результат впливу однієї і тієї ж самої "деприваційної ситуації" залежить від індивідуально-типологічних особливостей особистості.

Таким чином життєва ситуація дітей з неблагополучних сімей є стресогенною та впливає на процес соціалізації та соціальної адаптації дітей, позначається на подальшому Постає необхідність у впровадженні в роботу закладів соціальної роботи комплексної системи соціально-психологічних заходів, спрямованих на розвиток стресостійкості дітей з неблагополучних сімей.

Список використаних джерел

1. Бессонова Т. П. Особенности развития ребенка в неблагополучной семье. Практична психологія та соціальна робота. 2002. № 1. С.39-42
2. Роль і функції соціально-психологічної служби в роботі з сім'єю / І. В. Козубовська, В. Ю. Керещан, Г. В. Товканець. Ужгород, 1998. 73 с.
3. Титаренко Т. М., Лепіхова Л. А. Психологічна профілактика стресових перевантажень серед шкільної молоді : Науково-методичний посібник. К. : Міленіум, 2006. 204 с С.75

Вихованець Зоріна Сергіївна,
кандидат філософських наук, доцент,
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова,
м. Вінниця, Україна

ЛІНГВІСТИЧНО-ПІЗНАВАЛЬНИЙ ПРОСТІР ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ОСНОВА КОЛЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У СУЧАСНОМУ СОЦІУМІ

Буття сучасного соціуму характеризується унікальним процесом формування нових вимог до наукових інновацій соціально-економічних наук, їх широкого впровадження в структуру економіко-господарських відносин, матеріального та духовного виробництва. Відповідно змінюється характер історичної динаміки теоретико-методологічних концепцій пізнання економічного буття, в яких простежується тенденція формування своєрідного інтелектуального стилю лінгвістичних способів його прояву, до структури якого обов'язково включаються світоглядні ціннісні компоненти.

Теоретико-методологічні засади дослідження національно-культурного простору економічної діяльності спрямовані на пошук глибинних джерел соціокультурної динаміки і пов'язані з концептуалізацією складності та багатозначності самої культури. У межах зазначеного середовища визрівають не хаотичні діяльнісні конфігурації, а фундаментальні складові простору соціально-економічних наук і включений до нього людський ресурс: «Багаторівневий підхід до питань інтеграції народів, що асоціює, так би мовити, контратунктивне бачення людства, потребує переходу від реліктової стратегії єднання на унісонній основі до усвідомлення плюралізму його варіантів. Це значить, що треба враховувати не тільки сузір'я можливостей етнічного єднання, а й ситуації неможливостей. Адже коли етнічні колізії зачіпають архетипічний рівень ментальності певних народів, то в кожному разі їх треба не зводити, а розводити. І, навпаки, при політичних чи соціальних колізіях з солідним досвідом співіснування можна сподіватися на подолання будь-яких суперечностей на шляху їх інтеграції» [2, с. 192], - звертає увагу на складність зазначеного процесу С.Б. Кримський.

Економічна діяльність акумулює в собі основні форми власної життєдіяльності, саме вона стає сукупним носієм результатів функціонування соціально-економічної системи, стає способом відтворення господарського життя. По-суті, вся система суспільствознавчих наук ставить завдання створити таку теорію, у якій визначальні структури економічного буття витлумачувалися б як форми діяльності, спілкування та самореалізації людей. Вирішення такої глибинної сфери відбувається завдяки сучасним модифікаціям як економіко-господарського, так і соціокультурного середовища, у межах якого з'ясовується неспроможність стратегії технократизму соціально-економічного розвитку та пріоритету утилітарно-прагматичної цінності прогресу компенсувати зростаючі втрати в дискурсі смислу і цілей новітніх трансформацій, їх людинознавчого та аксіологічного виміру. Актуальною в даному контексті постає розробка нових теоретико-методологічних засад для з'ясування внутрішнього економіко-господарського змісту давніх письмових літературних джерел, починаючи з урахування герменевтичних і лінгвістичних особливостей та закінчуючи аналізом впливу зовнішніх політичних і силових факторів. Тільки такий ґрунтовний підхід допоможе дослідникам визначити ту чи іншу господарську культуру національною, порівняти її досягнення із надбаннями світової економічної культури та залучити отриманий досвід до цивілізаційних процесів у цілому.

Завершення класичної наукової епохи виводить об'єктами пізнання такі категорії як праця, мова, вартість тощо, тим самим створюються умови появи сучасної соціально-економічної теорії та лінгвістики. Як бачимо, у класичному періоді формування науки головним предметом пізнання був простір, який пробують дослідити та упорядкувати за принципами пошуку відмінностей та тотожності його внутрішніх складових. Сьогодні предметом дослідження стає час, тобто способом дослідження складних предметів стає історія їх існування та формування. Фактично, такі категорії як мова, праця, життя не

підпорядковуюються виключно логічним законам, вони мають своє внутрішнє буття, формуючи різні конфігурації свого існування, які включають в себе суттєвий обсяг суб'єктивних впливів реальних проявів життя. У класичному підході слова і речі співвідносяться один з одним у мисленому просторі не за допомогою слів, а за посередництво тотожності та відмінності. Головною метою класичного мислення стає побудова всезагальної науки про порядок. Зароджується тенденція до математизації знання, з'являються такі самостійні наукові дисципліни, як «аналіз багатства», «загальна граматики» тощо. Тут вже увага звертається не природні знаки, а починає формуватися система штучних знаків, більш простих у використанні. Така ситуація, у свою чергу, дозволяє використання категорій вірогідності, табличні методи тощо, тобто мова втрачає свою безпосередню схожість зі світом речей, але забезпечує аналіз мислення. Відповідно, у класичний період формування наукових знань структурна побудова мови починає забезпечувати систематичність досліджування кількісних, якісних та інших величин.

У сучасній епістемі слова і речі опосередковуються «мовою», «життям», «працею», які виходять за межі простору уявлень, тобто слово – це знак в системі знаків. У сучасному світі мовлення поступово замикається сам на собі, створюючи своє самостійне буття. Відповідно, у пізнавальному просторі економічної діяльності слово-символ, слово-образ, слово-знак визначають взаємозв'язок елементів, що більш-менш співвідносяться з мовою. Сьогодні, людина у звичайному житті стикається не тільки з теоретичними або психологічними проблемами, скільки з проблемами постійного вирішення конкретних завдань свого матеріально-практичного існування. Така орієнтація людини в сучасному інформаційному суспільстві досягається завдяки механізму акумуляції знання глибинних структур соціального буття певними людськими спільнотами у формі мовного потенціалу, який створюється мовою різних національних культур та визнається іншими людьми. Своєрідна методологія культури творення смислового простору співіснування думок включає в себе як рівень суспільних діалогових моделей соціального буття людей, що системно побудовані за правилами незалежними від свідомості окремої людини, але завжди впливають на характер і ефективність результату його діяльності, так і той рівень людського пізнання, який спрямований на особистісний пошук відповідей стосовно складнощів матеріального облаштування свого життя. Вирішення дилеми зазначених рівнів стає можливим завдяки тексту, який фіксує реальність їх існування, означає явища такої суспільної реальності й розкриває світоглядні підходи самого суб'єкта як творця тексту.

Суспільна необхідність економічної діяльності людини постає сьогодні як світова даність та аспект її родового існування, причому залучитися до якої вона може тільки через освоєння форм національної та світової культури, тобто завдяки мові, смислової життєво-побутової символіки тощо. Проблеми свого життєзабезпечення людина ніколи не змогли б вирішувати поодиночі, як це має місце серед тварин, де діє виключно біологічна необхідність. Саме суспільна необхідність у міжособистісній комунікації, потреба і турбота про

інших людей, як про себе, є специфічною ознакою людського роду в якому одночасно діє й біологічна необхідність, тобто мова людини і самі індивіди є з необхідністю включеними у соціально-економічний контекст. Суспільна необхідність у практико-виробничій діяльності не є вродженою рисою людини, а складається внаслідок функціонування мовно-інформаційних потоків, пов'язаних із такою властивістю людської психіки як свідомість. Така здатність існує завдяки мові – специфічній знаково-символічній системі, що з'являється із потреб регуляції міжлюдських стосунків. Як бачимо, мова набуває ознак живого організму, якій нерозривно пов'язаний з життям того народу, волю якого він здійснює, саме від цього залежить глибинна відміна однієї мови від інших: «мови є явищем людським: вона зобов'язана своїм виникненням і розвитком свободі людини; мова є нашою історією, нашим спадком» [2, р. 50].

Отже, незважаючи на те, що сучасна філософська думка неоднозначно визначає процес пізнання, вона в цілому визнає твердження про те, що пізнання є специфічним різновидом людської діяльності, у тому числі й економічна, внаслідок якої виникає знання, тобто достовірна інформація про світ, у якому живуть люди. Лінгвістичний спосіб пізнання уособлює таку діяльність людини, яка ставить за мету оволодіти невідомим у світі завдяки процесу засвоєння нової інформації та знань, а тому воно завжди має творчий характер і не може зводитися тільки до наукового пізнання та включає в себе різні форми істини.

Список використаних джерел

1. Кримський С.Б. Запити філософських смислів / С.Б. Кримський. К.: Вид. ПАРАПАН, 2003. 240 с.
2. Grimm T., L'Origine du language, Paris, 1859, 178 p.

Герасимова Ельвіра Миколаївна,
доктор філософських наук, професор,
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ СУСПІЛЬСТВА НОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

Теоретико-методологічний вимір інформаційних процесів сприяє формуванню такої технології, яка спирається на вміння та можливості людини конструювати уявні моделі світу, у тому числі і соціально-економічні моделі поступу суспільства. Пріоритетне значення в інформаційному процесі з такої точки зору посідають питання кодування і декодування неререферентних понять, тобто таких понять, які не мають аналогів в оточуючій предметності. Інформатизація в цьому смислі веде до трансформації попередніх